LÚKA

ARCHITEKTONICKÝ
ATELIÉR B P
BRATISLAVSKÁ 110
92101 PIEŠŤANY
TEL/FAX 0838/28810

Územno-hospodárske zásady na spracovanie územného plánu sídelného útvaru

LÚKA

OBSAH ÚHZ

1. Dôvody pre vypracovanie územného plánu obce, ciele a zámery predchádzajúcej ÚPD

2. Predbežné vymedzenie územia, vzťah k vyššej územnej jednotke a význam sídla v štruktúre osídlenia

3. Základné demografické údaje, veľkosť obce a tempo jeho rastu

4. Hlavné úlohy riešenia ÚPN vyplývajúce zo zámerov obce, štátnych orgánov, organizácií, miestnych podnikov v oblasti výroby, bývania, vybavenosti, technickej infraštruktúry, dopravy

5. Zásady rozvoja obce

6. Urbanistická kompozícia obce vyplývajúca z kultúrno- historickej a spoločenskej topografie

7. Požiadavky z hľadiska obrany štátu, ochrany kultúrnych pamiatok, hygieny, CO,...

8. Požiadavky z hľadiska starostlivosti o základné zložky životného prostredia

9. Požiadavky pre rozvoj vybraných častí územia, funkčných plôch

10. Požiadavky pre vypracovanie územného plánu obce

ARCHITEKTONICKÝ ATELIÉR B P
BRATISLAVSKÁ 110
921 01 PIEŠŤANY
TEL/FAX: 0838/28810

Architektonický ateliér B P, Bratislavská 110, 921 01 Piešťany
Hlavný spracovateľ: Ing. Viktor Nižňanský, Ing.arch. Bohuslav Pernecký
Spracované 10/95-01/96

1. DÔVODY PRE VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE, CIELE A ZÁMERY PREDCHÁDZAJÚCEJ ÚPD

Zmena politickej, hospodárskej a štátosprávnej situácie, vznik samosprávy, postupný presun kompetencií verejnej správy na samosprávne orgány, prenesenie zodpovednosti za ekonomický rozvoj spravovaného územia na obce si vyžaduje zo strany obce vypracovanie stratégie rozvoja obce a dokumentácie, ktorá tieto zámery obce, štátu, obyvateľov lokalizuje v území.

Takouto dokumentáciou je územný plán, ktorého spracovanie a práce spojené s jeho obstaraním v zmysle zákona 369/90 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, zabezpečuje obec.

Za odôvodnené vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie možno považovať:

- nepredpokladaný rozvoj obce
- požiadavka na prestavbu väčšej časti obce
- lokalizovanie verejnoprospešných a verejných stavieb nadobecného významu

Práve potreba realizácie diaľnice D-61, vytvorenie podmienok pre pokračovanie jej výstavby , je jedným z vyššie uvedených dôvodov na vypracovanie ÚPD. Nakoľko sa jedná o významnú investícii celoštátneho, medzinárodného významu je veľmi potrebné, aby pri prerokovávaní územnoplánovacej dokumentácie prišlo k intenzívnej spolupráci a kooperácii medzi zástupcami obce, štátnej správy a obyvateľov. Táto spolupráca je o to dôležitejšia, pretože v súčasnosti nie je vypracovaná územnoplánovacia dokumentácia vyššieho územného celku ako je obec.

Realizácia diaľnica má viaceré dopady na katastrálne územie obce, na jej zastavané územie. Diaľnica môže podporiť ekonomický rast územia, ale diaľnica má aj dopad na životné prostredie v území, na poľnohospodársku výrobu, na cestovný ruch . Preto je potrebné vypracovať dokumentáciu, ktorá bude plniť aj funkciu regulovania funkčného využitia a intenzity využitia územia.

Obec nemá v súčasnosti vypracovanú územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá by korešpondovala s potrebami nových hospodárskych, spoločenských, správnych a legislatívnych podmienok.

Pre vypracovanie ÚHZ boli využité nasledovné podklady :

- dokumentácia pre územné rozhodnutie stavby diaľnice D/61 v úseku Horná Streda - Nové Mesto n/V
- správa o hodnotení vplyvov diaľnice na životné prostredie
- Regionálny územný systém ekologickej stability
- Koncepcia cestovného ruchu regiónu stredného Považia
- Koncepcia rozvoja územia obcí Beckov - Stará Lehota
- urbanistická štúdia 1.Golfpark Slovakia
- štúdia využitia časti obytnej zóny / bývalé ŠM /
- prieskumy a rozbory súčasného stavu obce
- koncepčné materiály vyššej technickej vybavenosti
- podklady z vývoja, histórie, správy územia

Územnohospodárske zásady sú východiskovým podkladom pre vypracovanie koncepcie rozvoja obce a vypracovanie územného plánu, základné nástroja pre rozvoj obce. V predložených zásadách sú premietnuté požiadavky obce, štátnych orgánov a organizácií, dostupné názory obyvateľov, podnikateľských subjektov a námety spracovateľa. Ich prerokovanie v obecnom zastupiteľstve a so zástupcami štátnej správy zobjektivizuje tieto zásady a po ich schválení v Obecnom zastupiteľstve budú záväzným podkladom pre vypracovanie územného plánu obce. Sú preto otvoreným dokumentom, dokumentom na diskusiu .

2. PREDBEŽNÉ VYMEDZENIE ÚZEMIA, VZŤAH K VYŠŠEJ ÚZEMNEJ JEDNOTKE A VÝZNAM SÍDLA V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA

Riešené územie je vymedzené katastrálnym územím obce Lúka, ktorého rozloha činí 1741 ha.

Obec patrí do okresu Trenčín, obvod Nové Mesto nad Váhom. Najbližšími centrami osídlenia sú mestá Piešťany / 9 km / a Nové Mesto nad Váhom / 16 km /.

Obe tieto centrá poskytujú obyvateľom obce :

- pracovné príležitosti
- vyššiu zdravotnícku starostlivosť
- možnosti kultúry
- stredné školstvo
- možnosti športu
- dopravné spojenie

Všetky tieto zariadenia sú v atrakčnom okruhu do 20 km, čo je z hľadiska dochádzky do nich únosná vzdialenosť.

Obec Lúka leží na úpätí pohoria Považský Inovec, v jeho katastri sa rozkladá zrúcanina hradu Tematín, chránené územia Tematínske vrchy a ďalšie prírodné atraktivity. Katastrálne územie obce poskytuje obom centrám osídlenia, ale aj širšiemu regiónu :

- ojedinelú flóru Považského Inovca
- možnosti rekreácie, oddychu, pobyt v prírode, čerstvý vzduch

Je preto veľmi dôležité, aby sa v katastrálnom území obce zachovala táto prírodná rozmanitosť, ktorá je jedným z najvýznamnejších zdrojov dlhodobého rozvoja obce. Prepojené tohoto prírodného prostredia s Vážskou nivou bude, bohužiaľ, v budúcnosti narušené realizáciou diaľnice. Na druhej strane je potrebné povedať, že vjazd a výjazd z diaľnice bude realizovaný práve v obci Lúka, čím príde aj k :

- lepšiemu napojeniu obce a mikroregiónu na vyšší dopravný systém
- odľahčeniu územia od ťažkej automobilovej dopravy / Coca- Cola /

Z dopravného hľadiska bude obec, okrem diaľnice, napojená na sídelnú štruktúru Slovenska cestou II/ 507 a II/ 515 .

Charakteristika obce

Obec disponuje výrobným potenciálom nadregionálneho významu - firma Coca Cola, ktorej usídlenie je dôsledkom výnimočne kvalitného zdroja minerálnej vody. Lúka, ako jediná obec mikroregiónu, nemá rozvinutú poľnohospodársku výrobu, nemá využívaný hospodársky dvor.

Ekonomický rozvoj obce prebieha za zložitých podmienok a je aj tu možné sledovať pomalú transformáciu hospodárstva. Oproti ostatným obciam mikroregiónu má Lúka výhody v kvalitných prírodných zdrojoch a vhodných plochách pre rozvoj cestovného ruchu.

Okrem už spomínanej firmy Coca Cola/ cca 80 miest / na území obce vytvárajú pracovné miesta Chirana / laminátovňa , 12 miest / , účelové zariadenie MV SR / kaštieľ / , základná škola / 20 učiteľov + 11 správa školy / a cca 25 zamestnancov dochádza za prácou do RD Modrovka.

V rámci regionálnej koncepcie cestovného ruchu je uvažovaná obec ako nástupný bod turizmu. Tento cieľ je znásobovaný aj pripravovanou realizáciou medzinárodného golfového ihriska, na ktoré bude vstup práve z obce Lúka. Lúčanská dolina, hrad Tematín a prírodné prostredie Považského Inovca sú vyhľadávaným miestom turistov.

V obci je základná škola , ktorú navštevujú deti z Lúky, Hrádku, Modrovej, Modrovky, Starej a Novej Lehoty.

Nepriaznivým momentom je chýbajúce zdravotnícke zariadenia. Obyvatelia obce navštevujú lekára v Modrovej a Hôrke .

Komunikačnú kostru obce tvorí cesta II/ 507 a potok vyvierajúci v Považskom Inovci .

Súhrnná charakteristika :

štruktúra plôch katastrálneho územia :

- poľnohospodárska pôda 458 ha
  - z toho orná pôda 302 ha
- zastavaná plocha 25 ha
- hustota osídlenia / obyv./ha / v kat. území 33
- zastavaná plocha na 1 obyvateľa 439 m2
- dĺžka miestnych komunikácií na 1 obyvateľa 10,5 m
- pošta Lúka
- počet telefónov na 100 osôb 1,2
- počet osobných aut na 1000 obyvateľov 126

Hustota osídlenia katastrálneho územia je nízka, pod okresným priemerom a hlboko pod priemerom v SR / 107 obyv. na km2/. Je to dôsledok doterajším charakterom obce a možnosťami doterajšieho hospodárskeho rozvoja . Pretrvávajúcim javom je vysoký odchod ekonomicky činného obyvateľstva za prácou mimo obec / cca 80 % /. V obci je cca 150 pracovných príležitostí , čo pokrýva cca 50 % ekonomicky činného obyvateľstva, čo je v rámci mikroregiónu pomerne vysoké %.

I keď v obci prevažuje nadbytok robotníckych povolaní, v rámci mikroregiónu predsa len vyššie % obyvateľov pracuje v III. sektore, čo ovplyvňuje prítomnosť kaštieľa a základnej školy.

Vzdelanostná štruktúra v obci :

- zakladná škola 47,4 %
- stredná škola bez maturity 31,9 %
- stredná škola s maturitou 18,7 %
- vysoká škola 2,1 %

Vzdelanostná štruktúra obce je nad priemerom ostatných dedín v okrese Trenčín.

Z prieskumov a rozborov vyplynuli nasledovné slabé stránky územia :

- regresívny vývoj počtu obyvateľov
- vysoká odchádza za prácou, nízky stupeň intenzity zamestnanosti v obci, čo má dopad na ekonomickú silu obce
- vysoký podiel zamestnaných v I.a II. sektore
- chýbajúca infraštruktúra
- nedoriešený systém hospodárenia s odpadom
- nízka aktivita obyvateľov a nízky stupeň spolupráce s mestami
- závadná výroba / laminátovňa / v centre obce

Medzi silné stránky územia je možné zaradiť :

- prítomnosť firmy Coca Cola
- príprava golfového areálu
- dostatok pozemkov a nehnuteľností využiteľných pre rozvoj
- prírodné prostredie, archeologické náleziská
- poloha
- vodné zdroje

- uvažovaný vjazd a výjazd z diaľnice

3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE, VEĽKOSŤ OBCE A TEMPO RASTU, EKONOMICKÁ AKTIVITA

3.1 Obyvateľstva a osídlenie

Obec Lúka je možné zaradiť medzi obce so znižujúcou sa dynamikou rozvoja. Najmä za posledných 20 rokov klesá počet obyvateľov a klesá aj index vitality obyvateľstva. Tento proces znamenal pokles vnútornej dynamiky obce, poklesu jej ekonomickej sily, čo má negatívny dopad na obec a jej obyvateľov. Preto je potrebné zvrátiť tento trend najmä podporou rozvoja už jestvujúcich hospodárskych aktivít / Coca Cola / a pripravovaných / golfpark /.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku / % / :

	1980	1990	okres	SR
predproduktívny vek	22,2	21,4	25,4	25,5
produktívny vek	58,0	55,5	55,0	57,2
poproduktívny vek	19,8	23,0	19,6	17,3
index vitality	112	93	130	147

Vývoj počtu obyvateľov

		1930	1950	1961	1970	1980	1991
počet obyvateľov	568	610	674	678	631	569	
prírastok, úbytok		+ 42	+64	+ 4	- 47	- 62	

Počet obyvateľov dosiahol vrchol v roku 1970 a to od roku 1869. Odvtedy však nastal pomerne veľký úbytok obyvateľov a v poslednom desaťročí sa prejavuje z dlhodobého hľadiska nepriaznivý jav. Výrazne klesol index vitality .

Počet nezamestnaných v obci bol v čase spracovávania ÚHZ 22.

Jednou z úloh samosprávy obce je prispieť k vytvoreniu takých podmienok, aby prišlo k zmene tohoto trendu a to najmä vytvorením podmienok pre usídlenie firiem poskytujúcich pracovné príležitosti najmä v sektore služieb, vytvorením podmienok pre bývanie mladých rodín, aby neodchádzali z obce a vytvorenie podmienok pre prisťahovanie sa obyvateľov z iných obcí.

Pre územný plán vyplýva úloha vytvoriť pre to rámcové podmienky.

3.2 Ekonomická aktivita

V roku 1991 žilo v obci 278 ekonomicky aktívnych obyvateľov t.j. 48,9 % z celkového počtu obyvateľov . Za posledné desaťročie je to pokles o 4,3 %. V obci bolo zamestnaných cca 150 zamestnancov čo pokrýva 52 % ekonomicky činného obyvateľstva, pričom však cca 90 miest bolo obsadených zamestnancami bývajúcimi mimo obce.

Po roku 1989 sa viacerí občania rozhodli pre podnikateľskú činnosť a v Lúke sú registrovaní v nasledovných činnostiach :

- obchodná činnosť : zmiešaný tovar, veľkoobchod
- stravovanie : espresso, pohostinstvo
- služby : opravy mot.vozidiel, klampiarske práce, údržba el.zariadení frézovanie
- výroba : drevené obaly, betónové a cementové výrobky

Napriek tomu však nehrajú tieto podnikateľské aktivity v obci významnú úlohu.

Intenzita zamestnanosti v obci je 263 pracovných miest na 1000 obyvateľov, čo je nad priemerom mikroregiónu, ale pod priemerom v SR / 459 / 1000 obyvateľov /.

Intenzita zamestnanosti, usídlenie firiem má vplyv na efektívnosť využívania zariadení vybavenosti, návratnosť investícií do infraštruktúry a aj na obecný rozpočet v rámci nového delenia daní.

4. HLAVNÉ ÚLOHY RIEŠENIA ÚPN

Prieskumy a rozbory územia obce, ale aj celého mikroregiónu poukázali na základné problémy územia :

- ***stagnáciu a pokles vnútornej dynamiky obcí***

ktorej príčinou je najmä :

  - starnutie obcí a pomerne nízky stupeň vitality
  - vysoká odchádzka za prácou
  - pokles počtu pracovných príležitostí v obci
  - nízky stupeň podnikateľskej aktivity
  - zlá profesná a vzdelanostná štruktúra obyvateľov

- ***nízka aktivita občanov vo verejných veciach***

ktorej príčinou je najmä :

  - chýbajúca motivácia
  - chýbajúci pocit komunity
  - vysoká odchádzka za prácou / návrat večer domov a potreba kľudu /
  - nenastala potrebná zmena myslenia ľudí, hľadanie istoty, neochota riskovať
  - vysoký podiel starých obyvateľov

- ***nedostatočné využívanie objektov a pozemkov v obci***
  - opustené rodinné domy
  - vlastnícky neusporiadané objekty
  - objekty v rukách iných /Jednota, PD/, ktorí ich radšej nechajú opustené
  - nízka intenzita využitia pozemkov v zastavanom území obce

- ***nedostatočne využívaná poloha obce***
  - nízky stupeň propagácie územia / prírodný potenciál /
  - nízky stupeň spolupráce s mestami

- ***nedostatočná technická infraštruktúra***
  - chýba kanalizácia, plynofikácia
  - nedostatočná telefonizácia

- ***celkový vzhľad obce***

- ***nedostatok finančných zdrojov***

hlavné príčiny :

  - súčasná finančná politiky štátu
  - zlé mechanizmy delenia daní
  - nízky stupeň spolupráce súkromného a verejného kapitálu

Na základe uvedenej analýzy považujeme za potrebné zaradiť medzi hlavné úlohy územného plánu vytvoriť v riešení podmienky pre nasledovné trendy :

A/ Stabilizácia, nárast počtu obyvateľov

Hlavným problémom územia je silný úbytok obyvateľstva za posledných 20 rokov z dôvodu odsťahovania sa resp. prirodzeným úbytkom. Tento trend znamená pokles ľudského potenciálu, stratu vnútornej dynamiky obce, narastajúce ekonomické problémy v obci. Jedným z príčin je aj nedostatok pracovných miest v obcí, nedostatočná infraštruktúra, nízke využitie potenciálu obce .

Cieľom riešenia teda je zastavenie emigrácie, stabilizácia obyvateľstva, vytvorením pracovných príležitostí najmä v oblastiach :

- rozvoj Coca Coly aj za cenu záberu nových pozemkov
- cestovný ruch, najmä realizácia golfparku
- výrobné a nevýrobné služby

Týmto spôsobom dosiahnuť zároveň zmenu štruktúry pracovných príležitostí v prospech sektoru služieb a širšie spektrum pracovných príležitostí, čím získa obec väčšiu odolnosť voči výkyvom hospodárstva.

B/ Ochrana prírodného prostredia

Územie sa vyznačuje neporušenou prírodou. Nebolo turisticky objavené, nebolo stredobodom stavebnej činnosti, až na výstavbu chát.

Negatívom je :

- chýbajúca kanalizácia
- chýbajúci systém hospodárenia s odpadom
- vykurovanie fosílnymi palivami
- realizácia D/61

V rámci územného plánu je potrebné :

- zabezpečiť ochranu Považského Inovca pred nadmerným rozvojom cestovného ruchu
- doriešiť systém dopravy v jednotlivých zónach územia / obec, Hrádocká dolina, jadro Považského Inovca
- systém vykurovania
- hospodárenie s odpadom / TDO, odpadové vody, .../

C/ Doprava

Katastrálnym územím obce bude prechádzať diaľnica D/61, vjazd a výjazd na diaľnicu bude v obci Lúka. Trasovanie diaľnice a jej technické parametre budú prebrané z pripravovanej dokumentácie výstavby D/61 pre vydanie územného rozhodnutia.

Hlavnými cieľmi dopravného systému budú :

- nepripustiť nárast individuálnej dopravy v jadre Považského Inovca
- očakávané zaťaženie z rozvoja cestovného ruchu riešiť systémom odstavných plôch, prípadne lokálnou verejnou dopravou, požičovňami bicyklov,...
- realizácia prístupu ku golfovému areálu, podjazd pod D/61

E/ Energetika

Úlohou je :

- racionálne využívanie drahých energetických zdrojov / plyn, elektrika/
- prechod od používania fosílnych palív
- využívanie nových poznatkov o alternatívnych zdrojoch energie
- zváženie diferencovaného využívania zdrojov energie / centrum obce, Lučianska dolina, osamelo stojace objekty, objekty verejnoprospešné a verejné /

F/ Obnova dediny

Cieľom ÚPN je definovať :

- regulatívy výstavby a obnovy obce
- doporučiť prvky estetizácie obce, verejných priestorov a objektov
- doporučiť funkčné využitie objektov

G/ Cestovný ruch

Obec je súčasťou mikroregiónu Považský Inovec a regiónu stredného Považia. Je preto potrebné, aby rozvoj cestovného ruchu bol koordinovaný s jeho zámermi v rámci mikroregiónu a regiónu. Pri návrhu v územnom pláne je potrebné vychádzať z Koncepcie cestovného ruchu v regióne stredného Považia / Nižňanský - Kvasnica, 1994 /. Rozvoj cestovného ruchu postaviť na realizácii golfového areálu a doplnkových služieb v obci.

H/ Vodné hospodárstvo

V súčasnosti prebieha proces odštátnenia a transformácie vodného hospodárstva. Od výsledkov tohoto procesu bude závisieť aj ďalší rozvoj vodného hospodárstva obce.

V územnom pláne je potrebné :

- racionálne využívanie vodných zdrojov
- riešiť zabezpečenie vodovodnej siete v celej obci
- navrhnúť systém odkanalizovania obce
- zvážiť realizáciu malej ČOV, resp. spoločnej ČOV pre viacero obcí a jej umiestnenie

5. ZÁSADY ROZVOJA OBCE

Na základe prieskumov a rozborov, ako aj na základe známych zámerov v obci doporučujeme v ÚPN vytvoriť podmienky pre nasledovné zásady rozvoja obce :

- katastrálne územie obce rozvíjať v spolupráci s obcou Horná Streda
- podpora rozvoja okolo komunikácie II/507, ako ťažiskovej osi obce, prístup do centra obce, do navrhovaného golfového areálu, realizáciou zariadení obchodu, služieb
- zvýraznenie a podpora rozvoja priečnej osi obce, kaštieľ - centrum - golfový areál
- obec by mala postupne nadobnúť charakter malého mestečka vzhľadom na mimoriadnu atraktivitu a prírodný potenciál
- vytvoriť podmienky pre rozvoj firmy Coca Cola, výstavba skladových priestorov, a jej zladenie s prostredím,pričom do úvahy prichádzajú dve alternatívy :
  - záber súkromných pozemkov, poľnohospodársky využívaných, na druhej strane cesty II/507
  - rozšírenie zárezu do masívu Považského Inovca
- vytvoriť podmienky pre realizáciu golfového areálu
- orientovať rozvoj obce na cestovný ruch
- skvalitniť životné prostredie obce likvidáciou laminátovne
- vytipovať objekt, resp. pozemok pre realizáciu, alebo ako rezervu pre výstavbu materskej školky, spolkového domu, lekára a výdajne liekov
- vytvoriť v obci skutočné centrum a do neho lokalizovať : obecný úrad, kultúrnu a spoločenskú miestnosť, reštauráciu, lekára, bankovú inštitúciu, informačné miesto, parkovanie, kostol,...

- vytvoriť podmienky pre novú bytovú výstavbu, prestavbu neefektívne využívaných plôch, dostavbu,...
- vytvoriť rezervné plochy pre obojstrannú zástavbu cesty II/507 / efektívnosť inžinierskych sietí /
- doporučiť využitie bývalej sýpky, ktorá je vo vlastníctve obce
- doplnenie športového areálu
- vytvoriť podmienky pre ubytovanie hosti / kaštieľ, ubytovací hostinec, na súkromí/
- doplnenie chýbajúcej technickej vybavenosti
- doriešenie hospodárenia s odpadom / tuhý domový odpad, splašky /
- v oblasti dopravy zaokruhovať sieť MK okolo objektu bývalej sýpky a navrhnúť umiestnenie záchytného parkoviska pre autodopravcov z obce

V zásade ide o vytvorenie obce s čistým a zdravým prírodným prostredím, obce, ktorá sa bude vo svojom ekonomickom rozvoji opierať o prírodný potenciál : minerálna voda / Coca Cola / , trávnaté plochy / golf / a prírodné prostredie Považského Inovca / turistika /.

Predpokladom rýchleho rozvoja obce je spolupráca všetkých subjektov. Poloha obce, jej potenciál a územné predpoklady to plne umožňujú.

NOVÉ MESTO nad Váhom
Hájovky
Rakoľuby
Kalnica
Kalnický p.
Beckovská Vieska
Kočovce
MNV
Sochoň
Kočovská skalka
Kočovská dolina
Hraničný vrch
Ostrý vršok
Kamenný kríž
Poľanský kríž
Javorový vrch
Ivanov vrch
Kamenný vrch
Nová Ves nad Váhom
Nová Ves n. Váhom
Horka nad Váhom
Medzihorie
Babušina Kopanica
Poľanská kopanica
Beckovská kopanica
Svrčkova Kopanica
Kopúnova
Siroň
Majer
Hôrka
Čachtice
Mošovce
Považany
Lysina
Čachtická pažiť
Dolné pole
Potvorice
Zadné mláky
Brunovce
Hradok
Rankova Hradište
Lačkova Kopanica
Jelenník
Bôrovište
Lúka
Horná Streda
Pobedim
Predkútne
Bašovce
Dlhé kusy
Orviště
Malé Orviště
Močidlianske
Dubová
Červená hlina
Ducové
Ducovský dv.
Skalka
Hubina
Lovica
Durianová
Gronica
Kostolný vrch
Bonové Lazy
Durianov Mlyn
Bažanov Mlyn
Fabuška
Jelenie Jamy
Bielený vrch
Marhát
Zacharove lúky
PIEŠŤANY
Moravany n. Váhom
Kúpeľný ostrov
Rúbanica
Medzihorie
Červená hlina
Kostolný vrch
Orviště
Hôrka
Lúka
Hradok
Brunovce
Potvorice
Horná Streda
Pobedim
Moravany n. Váhom
PIEŠŤANY
Čachtice
NOVÉ MESTO nad Váhom
Beckovská Vieska
Rakoľuby
Kalnica
Kočovce
Nová Ves n. Váhom
Považany
Dolné pole
Predkútne
Bašovce
Hubina
Lovica
Jelenie Jamy
Marhát
748,2
568,6
PSÍ VPOTERASA VÁHU
NADREGIONÁLNY BIOKORIDOR
REGIONÁLNE BIOCENTRUM
Biskupický kanál
Chtický kanál
Kočovská dolina
Nová Ves n. Váhom
Hôrka nad Váhom
Beckovská Vieska
Rakoľuby
Kalnica
Kočovce
Nová Ves n. Váhom
Potvorice
Brunovce
Horná Streda
Pobedim
Moravany n. Váhom
PIEŠŤANY
Čachtice
NOVÉ MESTO nad Váhom
Považany
Hubina
Lovica
Jelenie Jamy
Marhát
748,2
568,6

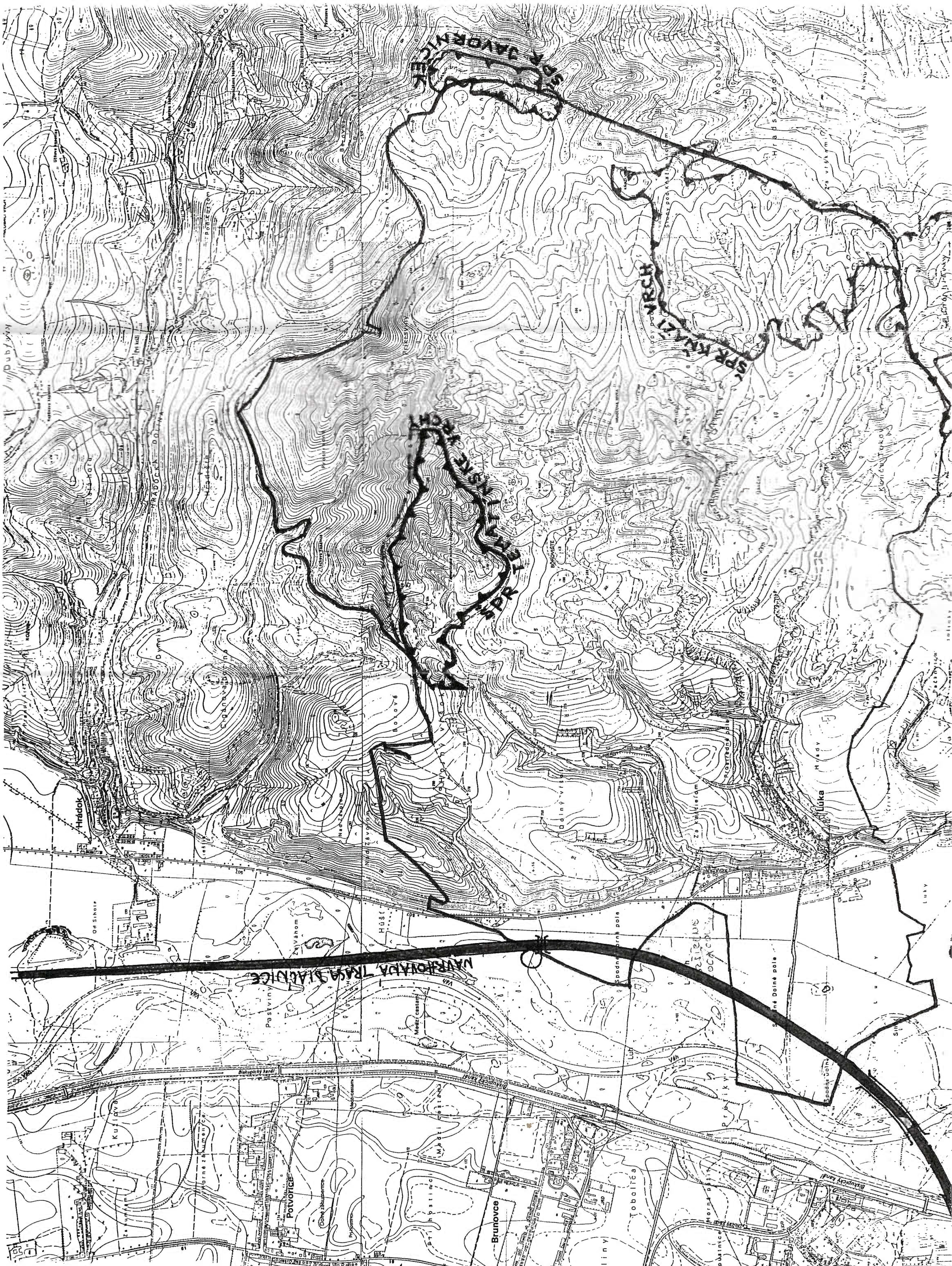

SPR JAVORNICE
SPR KNAŽÍ VRCH
SPR TEMATÍNSKE VRCHY
NAVRHOVANÁ TRASA DIAĽNICE
HRÁDOCKÁ DOLINA
Hrádok
Lúka
Potvorice
Brunovce
Tobolica
Kliny
Biskupický kanál
Váh
Pastviny
Za Váhom
Od Sihole
Dolný vŕšok
Za kaštieľom
Prostredné pole
Spodné Dolné pole
Luky
BOROVIŠTE
Bolové
Kuzlová
Horné záhumenice
Dolné záhumenice
Medzi cestami
Pri hostinci
Hradiská
Cigánová bariéra

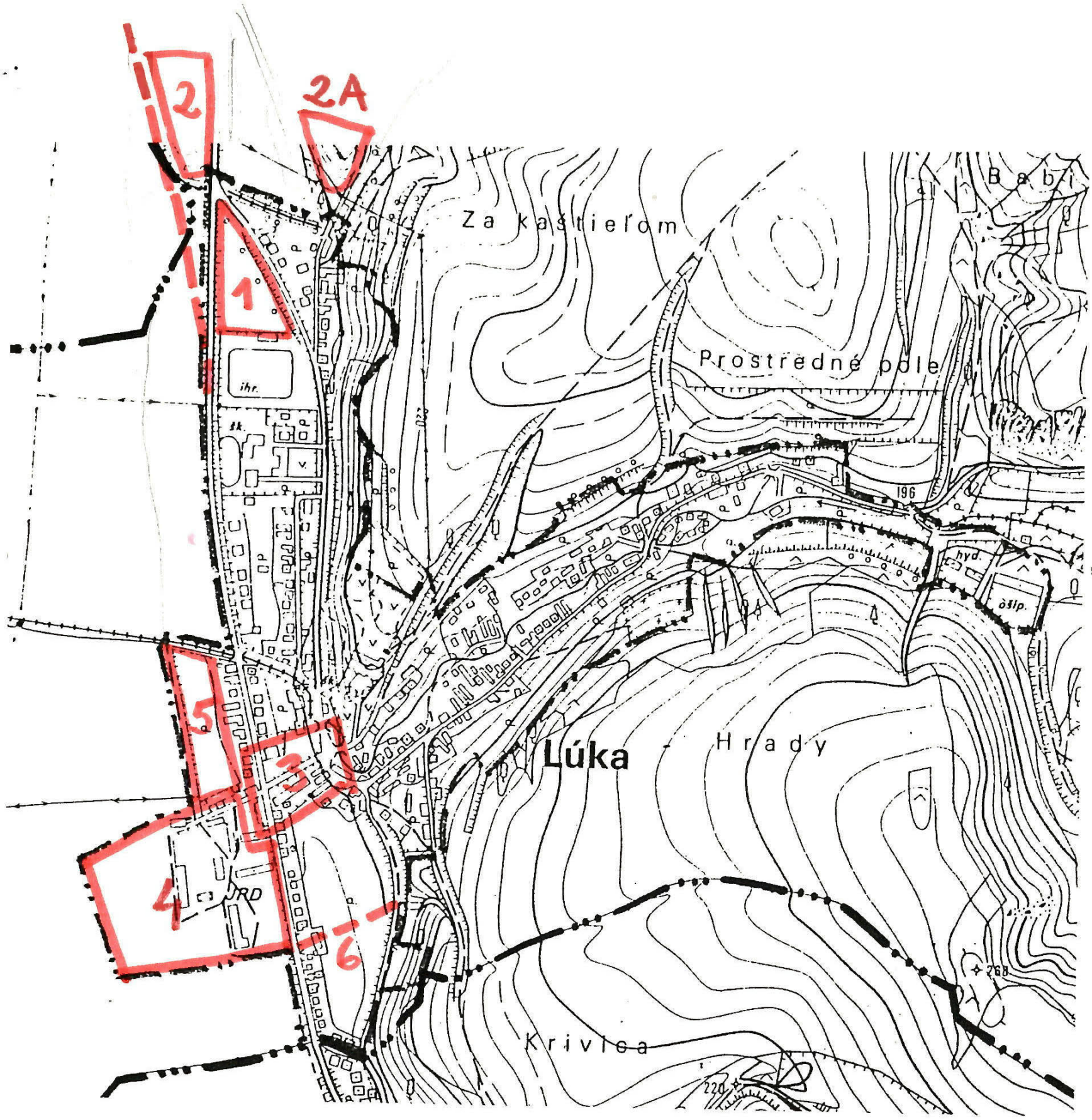

1 - **Stavebný obvod Luh** - lokalita vytipovaná OÚ pre IBV
2 - **Areál firmy Coca-cola** -požiadavka na rozšírenie jestv. areálu, v dôsledku toho môže vyplynúť preložka cesty
3 - **Lokalita centrum -** v ÚPN podrobnejšie riešiť prehlbujúcou štúdiou, včítane lokalizácie nového kostola
4 - **Lokalita IBV a vybavenosti** - spracovaný návrh zapracovať do ÚPN
5 - **Lokalita IBV** - zámer OÚ
6 - **Prepojenie jestv. komunikácií** - v ÚPN vyhľadať

6. URBANISTICKÁ KOMPOZÍCIA OBCE VYPLÝVAJÚCA Z KULTÚRNEJ, HISTORICKEJ A SPOLOČENSKEJ TOPOGRAFIE

Úvod

Predmetom práce je vypracovanie zásadného podkladu pre spracovanie stratégie rozvoja a územnoplánovacej dokumentácie obce a hlavných zásad vyplývajúcich z princípov kultúrnohistorickej a spoločenskej topografie (ďalej "KHST").

Zmyslom práce je odhalenie (poznanie) rozvojového potenciálu sídla z hľadiska kultúrnej kontinuity a trvalej udržateľnosti.

Cieľom práce je zmapovanie a vyhodnotenie takých javov, ktoré kontinuálne dodnes pôsobia v danom prostredí a súčasne predstavujú rozhodujúci pozitívny impulz rozvoja.

Štruktúru sledovaných javov možno rozdeliť na:

* formovo-výrazové javy a hodnoty
* obsahovo-významové javy a hodnoty
* funkčné hodnoty
* potenciál formy, obsahu a funkcie
* zvláštne javy (autentičnosť)
* spoločenské javy

Celková koncepcia KHST, uplatnená aj v tejto práci, sleduje stratégiu ochrany, obnovu a revitalizáciu kultúrnych a spoločenských javov a hodnôt v území, ich historickú transformáciu a mieru zachovania v troch základných, vzájomne previazaných rovinách:

* prírodného krajinného rámca
* hmotných prejavov ľudskej činnosti
* ideovovýznamovej.

Spôsob spracovania:

Mapovanie a hodnotenie kultúrnohistorických a spoločenských javov je spracované metódou globálneho prístupu - v syntetických kategóriách.

V rámci širších vzťahov je v hlavných znakoch popísaný nodálny mikroregión. Vybrané krajinotvorné prvky charakterizujú najmä krajinný rámec zúčastňujúci sa na celkovom obraze sídla.

Pre zásady územného rozvoja a dotvorenia obrazu sídla boli stanovené východiská, hlavný cieľ, štrukturálne prvky a ich znaky.

Pri spracovaní ďalších stupňov ÚPD bude potrebné podrobnejšie spracovanie jednotlivých javov v základnej štruktúre KHST.

6.1. Širšie vzťahy

6.1.1. Krajinný rámec

- ***Celková charakteristika***

Katastrálne územie obce Lúka sa nachádza v južnej časti nodálneho územia = mikroregiónu, ktorého jadrom je Nové Mesto nad Váhom.

- ***Reliéf územia*** tvorí výbežok Podunajskej pahorkatiny - Trnavská pahorkatina a Dolnovážska niva, na západe územia sa nachádzajú Malé Karpaty, Myjavská pahorkatina,

Biele Karpaty a Považské podolie, na východe Považský Inovec. Hlavným tokom týchto regiónov je Váh, do ktorého vtekajú podhorské potoky.

Krajina záujmového územia aj napriek značnej rôznorodosti pôsobí vyvážene - dôstojne až pokojne. Vyznačuje sa postupnými prechodmi od nížiny až po vrcholy Inovca, Bielych Karpát.

Počnúc predhoriami jednotlivých pohorí až po ich vrcholové partie prevláda mäkko modelovaný reliéf s tiahlymi chrbátmi.

- ***Charakteristické krajinotvorné prvky predstavujú:***

* *staré poľné cesty*, ktoré sa často zmenili v *strže* porastené vegetáciou

* *neveľké roztrúsené bralá* doplňajú a spestrujú obraz krajiny

V alúviu Váhu výrazne pôsobia:

* aj *malé (plošné) geomorfologické útvary, napr.* ***"Obtočník"*** Váhu (Zvon) medzi Hôrkou nad Váhom a Hrádkom

* ale *aj rozsiahle, ale menej nápadné útvary, terasy* napr. tzv. ***poriečna roveň*** tiahnúca sa po oboch stranách vážskej nivy.

Z charakteristických prvkov vážskej nivy (bočné ramená, mŕtve ramená, bažiny, močiare a pod.) sa zachovali už len relikty, napr.:

* ***vážiny*** *v Hôrke, Hrádku a Lúke*.

* *mäkké lužné lesy* sú najvýznamnejším pôvodným prvkom zachovaným len v malom rozsahu. Pri obnove a revitalizácii obrazu vážskej nivy bude možné ich nahradiť *tvrdým luhom*.

* *Lesy a lúky* - zaberajú v záujmovom území značnú časť. Prevládajú *listnaté lesy*.

* *predhoria Považského Inovca* sú typické postupným prechodom od výlučne poľnohospodárskej krajiny cez *poľné remízky, lesíky až po súvislé lesné komplexy.*

* *holiny Tematínskych kopcov* predstavujú charakteristický prvok tejto časti Považského Inovca.

Medzi výrazné krajinotvorné prvky patria tiež *lomy* - napr. lom v Hrádku.

- ***Kultúrna krajina:***

Kultúrnu krajinu sformovali hlavne poľnohospodárske, sadovnícke, vinohradnícke a chovateľské aktivity a činnosti.

* *Orná pôda* - zaberá priestory medzi vážskou nivou a predhoriami.

* *Staršie ovocné sady* - súvisia najmä s kopaničiarskym osídlením.

* *Vinohradnícka tradícia* predstavovala v minulosti významný krajinotvorný prvok. Dnes sa zachovali už len minimálne stopy v rozptyle resp. v tvarovaní terénu predhorí. Predstavuje však so súvisiacimi ovocnými drevinami veľký potenciál identity niektorých obcí.

* *Lúky a pasienky* sú charakteristickým znakom najmä Považského Inovca.

Kultúrno-spoločenskú a historickú zeleň vo vybraných sídlach reprezentujú hlavne:

* *parkové úpravy* v areáloch kaštieľov alebo kúrií, napr. v Lúke a Brunovciach. Všetky parky majú prírodno-krajinársky charakter a charakteristické zastúpenie domácich a cudzokrajných drevín.

6.1.2. Historické súvislosti a geopolitické činitele

- ***V predhistorickom a včasno-historickom období*** v záujmovom území komunikačným koridorom bolo údolie Váhu so splavným tokom rieky, okolo ktorého sa rozvíjalo osídlenie.

Biele Karpaty a Považské podolie, na východe Považský Inovec. Hlavným tokom týchto regiónov je Váh, do ktorého vtekajú podhorské potoky.

Krajina záujmového územia aj napriek značnej rôznorodosti pôsobí vyvážene - dôstojne až pokojne. Vyznačuje sa postupnými prechodmi od nížiny až po vrcholy Inovca, Bielych Karpát.

Počnúc predhoriami jednotlivých pohorí až po ich vrcholové partie prevláda mäkko modelovaný reliéf s tiahlymi chrbátmi.

- ***Charakteristické krajinotvorné prvky predstavujú:***

* *staré poľné cesty*, ktoré sa často zmenili v *strže* porastené vegetáciou

* *neveľké roztrúsené bralá* doplňajú a spestrujú obraz krajiny

V alúviu Váhu výrazne pôsobia:

* aj *malé (plošné) geomorfologické útvary, napr.* ***"Obtočník"*** Váhu (Zvon) medzi Hôrkou nad Váhom a Hrádkom

* ale *aj rozsiahle, ale menej nápadné útvary, terasy* napr. tzv. ***poriečna roveň*** tiahnúca sa po oboch stranách vážskej nivy.

Z charakteristických prvkov vážskej nivy (bočné ramená, mŕtve ramená, bažiny, močiare a pod.) sa zachovali už len relikty, napr.:

* ***vážiny*** *v Hôrke, Hrádku a Lúke.*

* *mäkké lužné lesy* sú najvýznamnejším pôvodným prvkom zachovaným len v malom rozsahu. Pri obnove a revitalizácii obrazu vážskej nivy bude možné ich nahradiť *tvrdým luhom*.

* *Lesy a lúky* - zaberajú v záujmovom území značnú časť. Prevládajú *listnaté lesy.*

* *predhoria Považského Inovca* sú typické postupným prechodom od výlučne poľnohospodárskej krajiny cez *poľné remízky, lesíky až po súvislé lesné komplexy.*

* *holiny Tematínskych kopcov* predstavujú charakteristický prvok tejto časti Považského Inovca.

Medzi výrazné krajinotvorné prvky patria tiež *lomy* - napr. lom v Hrádku.

- ***Kultúrna krajina:***

Kultúrnu krajinu sformovali hlavne poľnohospodárske, sadovnícke, vinohradnícke a chovateľské aktivity a činnosti.

* *Orná pôda* - zaberá priestory medzi vážskou nivou a predhoriami.

* *Staršie ovocné sady* - súvisia najmä s kopaničiarskym osídlením.

* *Vinohradnícka tradícia* predstavovala v minulosti významný krajinotvorný prvok. Dnes sa zachovali už len minimálne stopy v rozptyle resp. v tvarovaní terénu predhorí. Predstavuje však so súvisiacimi ovocnými drevinami veľký potenciál identity niektorých obcí.

* *Lúky a pasienky* sú charakteristickým znakom najmä Považského Inovca.

Kultúrno-spoločenskú a historickú zeleň vo vybraných sídlach reprezentujú hlavne:

* *parkové úpravy* v areáloch kaštieľov alebo kúrií, napr. v Lúke a Brunovciach. Všetky parky majú prírodno-krajinársky charakter a charakteristické zastúpenie domácich a cudzokrajných drevín.

6.1.2. Historické súvislosti a geopolitické činitele

- ***V predhistorickom a včasno-historickom období*** v záujmovom území komunikačným koridorom bolo údolie Váhu so splavným tokom rieky, okolo ktorého sa rozvíjalo osídlenie.

Význam vážskej dopravnej osi v rámci celého vymedzeného regiónu v etape susedstva územia Slovenska s Rímskou ríšou (1.-4. storočie) ilustruje aj rímsko-germánske pohrebisko v Očkove a početné nálezy rímskych pamiatok a mincí v širšom zázemí Nového Mesta nad Váhom.

- ***V priebehu 9. storočia*** došlo k základnej zmene komunikačných siločiar.

  V smere od Banky (pri Piešťanoch) sa vinula po ľavobrežných terasách a cez brod pri Novom Meste nad Váhom pokračovala na Moravské Lieskové spojnica Nitry a veľkomoravských Mikulčíc a Uherského Hradišťa. Už v tomto období možno predpokladať vznik cirkevnej organizácie v Novom Meste nad Váhom a jej vplyv na osídlenie v okolí.

- ***V priebehu 11. storočia*** sa región Nového Mesta nad Váhom dostal do trvalej záujmovej sféry uhorského štátu.

  Priestor karpatských pohorí západne od Nového Mesta nad Váhom sa stal pohraničným konfíniom. Významným impulzom pre osídlenie bol príchod Benediktínov - šíriteľov kresťanstva mariánskeho kultu a nových postupov pri kultivovaní pôdy.

- ***Terajšia sídelná sieť sa v podstate utvorila už v stredoveku.***

  V rokoch 1511-1530 ju tvorilo 40 sídiel, z toho 36 dedín a osád a 4 mestečká. Centrum regiónu - Nové Mesto malo vlastnú správu a súdnictvo už od roku 1437 (aj keď patrilo pod Beckovské panstvo). Konali sa v ňom týždenné trhy. Výsady z r. 1253 udelené Bélom IV. a výsady z r. 1550 a 1576 udelené Ferdinandom I. a Maximiliánom II. posilnili mestský charakter a samosprávu Nového Mesta aj ako centra regiónu.

  Nastal rozvoj vinohradníctva, sadovníctva, zriaďovali sa pálenice, pivovar, rozvíjal sa obchod a remeslá. Naopak nepriaznivé dopady na rozvoj osídlenia predstavujú najmä vpády nemeckých a českých vojsk v období formovania hranice uhorského štátu, tatárske a turecké vpády, nájazdy husitov a bratríkov, povstania uhorskej šlachty.

- ***Po skončení stavovských povstaní*** nastalo obdobie hospodárskej konsolidácie a celkového rozvoja regiónu.

  Vznik a rozvoj riečneho prístavu, rozvoj trhov, ďalší rozvoj remesiel a neskôr priemyselnej výroby, najmä v centre regiónu, ako i napojenie celého Považia na železnicu v roku 1876 predstavujú rozhodujúce rozvojové impulzy.

  Zaujímavým úkazom je rozvoj kopaničiarskeho osídlenia najmä v obdobiach hospodárskej a politickej depresie.

- ***Kontinuálny rozvoj*** narušilo najmä obdobie socializmu, zánik samosprávy, ideologizácia a kolektivizácia, divoká industrializácia, spriemyselňovanie poľnohospodárstva a bytovej výstavby a "plánovaná urbanizácia" negatívne poznačili obraz krajiny, sociálnu i etnokultúrnu štruktúru obyvateľstva i životný štýl.

  Negatívny vývoj podčiarkol zánik okresov Nové Mesto nad Váhom a Piešťany v roku 1960.

- ***Po roku 1989***, obnove samosprávy a majetku miest a obcí, vybudovaní základných inštitútov demokratickej spoločnosti sa vytvorili podmienky pre celkovú obnovu.

6.1.3. Obyvateľstvo

Vývoj obyvateľstva - celkového počtu, sociálnej, národnostnej, religióznej skladby prakticky od stredoveku oplyvňovali najmä rieka Váh, charakter krajiny a geopolitické činitele.

6.1.3.1. ***Počet obyvateľstva*** sa v celom priestore stredného Považia, vrátane Nového Mesta nad Váhom a Piešťan, priaznivo vyvíjal najmä v 19. a 20. storočí.

V regióne Nové Mesto nad Váhom v rokoch 1869-1910 stúpol počet obyvateľov zo 45 075 na 52 692. V súčasnosti nodálne územie uvažované ako obnovený okres v alternatívnom návrhu na župnom princípe má 63 821 obyvateľov.

V regióne Piešťany v rokoch 1869-1910 stúpol počet obyvateľov z 27 429 na 37 498 a v súčasnosti má tento celok 67 154 obyvateľov.

6.1.3.2. ***Národnostná štruktúra*** obyvateľstva

- V regióne Nové Mesto nad Váhom je prevažne slovenská.

  * V roku 1869 sa ***k slovenskej národnosti*** hlásilo 38 632 obyvateľov, čo predstavuje 86,9% všetkých obyvateľov vymedzeného regiónu. Počet Slovákov stúpol na 48 632 v roku 1910, čo predstavuje 92,3% celého obyvateľstva v tomto období. Tento trend sa urýchlil najmä po vzniku 1. Československej republiky. V súčasnosti Slováci predstavujú absolútnu väčšinu obyvateľov regiónu.

  * ***Nemci*** tvorili druhú najväčšiu národnostnú skupinu regiónu. V roku 1869 sa hlásilo k nemeckej národnosti 3600 osôb, čo predstavovalo 8,1% všetkých obyvateľov. Najväčšia nemecká komunita žila v centre v Novom Meste nad Váhom. V posledných rokoch monarchie najmä vďaka plánovanej maďarizácii ubúdal počet nemecky hovoriaceho obyvateľstva. Do roku 1910 sa počet Nemcov zmenšil takmer o polovicu. Po roku 1945 a odsune nemeckého obyvateľstva prakticky klesol na nulu. V súčasnosti počet obyvateľov hlásiacich sa k nemeckej národnosti nepredstavuje ani 1% všetkých obyvateľov regiónu.

  * ***Maďari*** v roku 1869 tvorili len nepatrný zlomok obyvateľstva regiónu. Bolo ich 388, čo predstavuje 0,9% všetkého obyvateľstva. Vo väčšom množstve žili len v Novom Meste nad Váhom. V roku 1910 počet Maďarov stúpol na 1642, čo predstavovalo 3,1% obyvateľstva. Počet obyvateľov maďarskej národnosti stúpol najmä na úkor počtu obyvateľov nemeckej národnosti. Tieto zmeny možno čiastočne vysvetliť príklonom židovského obyvateľstva k maďarskej národnosti. V súčasnosti počet Maďarov nepredstavuje výraznejšiu skupinu obyvateľov v tomto regióne.

- V regióne Piešťany je národnostná štruktúra obyvateľov prevažne slovenská.

  * V roku 1869 sa ***k slovenskej národnosti*** hlásilo 24 614 obyvateľov, čo predstavuje 85,8% všetkých obyvateľov vymedzeného regiónu. Počet Slovákov vzrástol na 32 808 v roku 1910, čo predstavuje 87,5% celého obyvateľstva v tomto období. Tento trend sa urýchlil najmä po vzniku 1. Československej republiky. V súčasnosti Slováci predstavujú absolútnu väčšinu obyvateľov regiónu.

  * ***Nemci*** tvorili druhú najväčšiu národnostnú skupinu regiónu. V roku 1869 sa hlásilo k nemeckej národnosti 2488 osôb, čo predstavovalo 8,7% všetkých obyvateľov. Najväčšia nemecká komunita žila vo Vrbovom a patrilo k nej 1185 osôb. Mimo Vrbového sa Nemci vo väčšom množstve vyskytovali len v Piešťanoch, Veľkých Kostolanoch a Chtelnici. Do roku 1910 sa počet Nemcov zmenšil takmer o viac ako tretinu. Pri sčítaní obyvateľstva v roku 1910 sa k nemeckej národnosti hlásilo len 1874 osôb, čo predstavovalo 5% všetkého obyvateľstva regiónu. V súčasnosti počet obyvateľov hlásiacich sa k nemeckej národnosti nepredstavuje ani výraznejšiu skupinu obyvateľov Piešťanského regiónu.

  * ***Maďari*** v roku 1869 tvorili len nepatrný zlomok obyvateľstva regiónu. Bolo ich 359, čo predstavuje 1,2% všetkého obyvateľstva. Vo väčšom množstve žili len v Piešťanoch. V roku 1910 počet Maďarov stúpol na 2398, čo predstavuje 6,4% obyvateľstva. Prírastok zaznamenali takmer vo všetkých sídlach. Tieto zmeny možno čiastočne vysvetliť príklonom židovského obyvateľstva k maďarskej národnosti. V súčasnosti počet Maďarov nepredstavuje výraznejšiu skupinu obyvateľov v tomto regióne.

6.1.3.3. ***Náboženská štruktúra obyvateľstva***

- V regióne Nového Mesta nad Váhom náboženskú štruktúru obyvateľstva predstavuje vyrovnaný, zhruba polovičný pomer evanjelikov-luteránov v roku (1910 - 49,3%) a katolíkov (1910 - 45,8%). Pri sčítaní v roku 1910 možno konštatovať pomerne vysoký podiel Židov (1910 - 4,8%). Židovské obyvateľstvo bolo sústredené najmä v Novom Meste nad Váhom. Tu bola synagóga, cintorín a od roku 1862 aj židovská reálka s nemeckým vyučovacím jazykom. V malom počte žili v Považanoch - miestnej časti Kríž nad Váhom a Novej Vsi nad Váhom, kde bola aj synagóga. V súčasnosti sa pomer evanjelikov a katolíkov nezmenil. Prakticky úplne zanikla židovská náboženská skupina. Menšie počty obyvateľov predstavujú ďalšie protestantské religiózne spoločenstvá. Zlomok obyvateľstva predstavujú pravoslávni.

- Piešťanský región charakterizuje výrazná prevaha katolíkov nad luteránmi. V roku 1910 katolíci predstavovali 86,7% obyvateľov a luteráni 6,8%. Podiel Židov v roku 1910 predstavoval 6,2%. Katolíci žili vo všetkých sídlach regiónu, luteráni v 17 obciach vôbec neboli. Prevahu nad katolíkmi mali len v Modrovke a Novej Lehote. Najväčšia evanjelická komunita bola vo Vrbovom. Židia žili v rozptyle prakticky vo všetkých obciach, vo väčšom počte len vo Vrbovom, Piešťanoch, Veľkých Kostolanoch a Drahovciach. Náboženským centrom židovského obyvateľstva bolo Vrbové, kde roku 1883 postavili synagógu. Zasahoval sem však vplyv náboženského centra z Nového Mesta nad Váhom.

6.1.4. **Vývoj administratívneho členenia**

- regiónu Nové Mesto nad Váhom

  * ***Od konca stredoveku do roku 1918*** - mikroregión Nového Mesta nad Váhom patril v rámci Uhorska do dvoch stolíc (žúp) - Nitrianskej a Trenčianskej. Väčšia nitrianska časť územia sa v roku 1910 delila medzi okresy Nové Mesto nad Váhom a Myjava. Trenčianska - menšia - časť patrila do okresu Trenčín. V uvedenom období sa na skúmanom území uplatňoval vplyv dvoch nadokresných administratívnych centier - Nitry a Trenčína. Okrem nich sa tu uplatňoval najmä vplyv okresných administratívnych centier v Novom Meste nad Váhom a Piešťanoch.

  * ***V prvých rokoch Česko-Slovenska*** pretrvávalo staré uhorské administratívne členenie.

  * ***V rokoch 1923 - 1928***, počas jestvovania tzv. veľžúp, ktoré mali len prechodný význam, prevažná časť skúmaného územia patrila do Župy XV. (Bratislavská), ktorá mala administratívne centrum v Bratislave. Obce Bošaca, Haluzice, Trenčianske Bohuslavice a Zemianske Podhradie patrili do Župy XVII. (Považská) so sídlom v Martine. Podstatná časť skúmaného územia náležala do okresu Nové Mesto nad Váhom, ktoré tu malo dominantné postavenie, menšie okrajové územia patrili do okresu Trenčín a Myjava.

  * ***Počas krajinského zriadenia v rokoch 1928-1939*** neboli na Slovensku nadokresné územnosprávne celky - jestvovali len okresy. V administratívnom členení skúmaného územia v rovine okresov nastali zmeny. Územie patrilo do okresov Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Trenčín ktoré sa v porovnaní s okresmi z predchádzajúceho obdobia nezmenili. Dominoval vplyv administratívneho centra (okresný úrad) v Novom Meste nad Váhom.

  * ***Po vzniku Slovenskej republiky*** sa krajinské zriadenie zachovalo až do konca roku 1939. Dňom 1. januára 1940 sa uviedlo do života župné zriadenie. Územie Slovenska sa rozdelilo na 6 žúp, ktoré územným stvárnením nadväzovali na veľžupy. Skúmané územie patrilo do Trenčianskej župy so sídlom v Trenčíne. Hranice okresov a sídla okresných úradov sa nezmenili. Toto územie naďalej patrilo do okresov Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Trenčín.

  * ***Po obnovení Československej republiky v roku 1945*** župy zanikli.

  * ***Od 1. februára 1949*** sa utvorili nadokresné územnosprávne celky v podobe krajov. Skúmané územie patrilo do bratislavského kraja a v jeho rámci do okresov Nové Mesto nadVáhom a Myjava. Územie okresu Nové Mesto nad Váhom sa zväčšilo o obce patriace predtým do okresu Trenčín a myjavskú obec Višňové. V okresnej rovine tu dominoval vplyv Okresného národného výboru v Novom Meste nad Váhom.

  * ***V roku 1960*** došlo k prenikavej redukcii krajov a okresov, v dôsledku čoho okresy Nové Mesto nad Váhom a Myjava zanikli. Skúmané územie patrilo od 1. júla 1960 až do roku 1990 do Západoslovenského kraja a v jeho rámci do okresu Trenčín. V roku 1990 kraje zanikli. Zároveň vznikla sústava obvodných úradov v rámci jestvujúcich okresov, jeden z nich má sídlo v Novom Meste nad Váhom. Možno však konštatovať, že Nové Mesto nad Váhom v roku 1960 stratilo postavenie významného administratívneho centra, čo trvá až do prítomnosti.

- regiónu Piešťany

* ***Od konca stredoveku do roku 1918*** - mikroregión Piešťany patril v rámci Uhorska do Nitrianskej stolice, neskôr župy. V roku 1910 prevažná časť nodálneho územia tvorila okres Piešťany. Menšia, severná časť patrila do okresu Nové Mesto nad Váhom.

* ***V prvých rokoch Česko-Slovenska*** pretrvávalo staré uhorské administratívne členenie.

* ***V rokoch 1923 - 1928***, počas jestvovania tzv. veľžúp, ktoré mali len prechodný význam, prevažná časť skúmaného územia patrila do Župy XV. (Bratislavská), ktorá mala administratívne centrum v Bratislave. Podstatná časť naďalej tvorila okres Piešťany. Sedem obcí v severovýchodnej časti vymedzeného územia patrilo do okresu Nové Mesto nad Váhom.

* ***Počas krajinského zriadenia v rokoch 1928-1939*** neboli na Slovensku nadokresné územnosprávne celky - jestvovali len okresy. V administratívnom členení skúmaného územia v rovine okresov nastali zmeny. Spádové územie Piešťan patrilo do Piešťanského okresu. Len obce Pobedín, Horná Streda, Modrovka, Modrová a Stará a Nová Lehota patrili do okresu Nové Mesto nad Váhom.

* ***Po vzniku Slovenskej republiky*** sa krajinské zriadenie zachovalo až do konca roku 1939. Dňom 1. januára 1940 sa uviedlo do života župné zriadenie. Územie Slovenska sa rozdelilo na 6 žúp, ktoré územným stvárnením nadväzovali na veľžupy. Skúmané územie patrilo do Trenčianskej župy so sídlom v Trenčíne. Hranice okresov a sídla okresných úradov sa nezmenili. Toto územie naďalej patrilo do okresov Piešťany a Nové Mesto nad Váhom.

* ***Po obnovení Československej republiky v roku 1945*** župy zanikli.

* ***Od 1. februára 1949*** sa utvorili nadokresné územnosprávne celky v podobe krajov. Skúmané územie patrilo do bratislavského kraja a v jeho rámci do okresu Piešťany a malá časť do okresu Nové Mesto nad Váhom. Neskôr sa odčlenili vyššie uvedené obce z okresu Nové Mesto nad Váhom a boli začlenené do okresu Piešťany. Po týchto administratívnych zmenách sa hranice okresu Piešťany úplne kryjú s ohraničením nodálneho mikroregiónu Piešťany, uvažovaného ako nový okres v rámci alternatívneho návrhu územného a správneho členenia SR na župnom princípe.

* ***V roku 1960*** došlo k prenikavej redukcii krajov a okresov, v dôsledku čoho okresy Piešťany a Nové Mesto nad Váhom zanikli. Skúmané územie patrilo od 1. júla 1960 až do roku 1990 do Západoslovenského kraja a v jeho rámci do okresu Trnava, malá časť do okresu Trenčín. Piešťany stratili svoj vplyv ako dominantné administratívne centrum.V roku 1990 kraje zanikli. Zároveň vznikla sústava obvodných úradov v rámci jestvujúcich okresov, jeden z nich sídli v Piešťanoch.

6.2. KHST sídla a jeho katastrálneho územia

6.2.1. Charakteristika sídla

Potočná radová dedina, ďalším rastom sa začína meniť na hromadnú. V okrajových častiach sú realizované objekty - rodinné domy mestského charakteru a podnikateľské aktivity (veľkosklad Coca-Coly). Je situovaná na styku nivy Váhu a miernej vyvýšeniny v predhorí Považského Inovca. *Krajinný rámec* tvorí poľnohospodárska krajina na rovine pri Váhu a vŕšok nad dedinou, na ktorom je postavený kaštieľ. V pozadí panoráma Považského Inovca.

Obec je doložená v listine z roku 1246 ako majetok kráľa, neskoršie hradu, poťažne tematínskeho komposesorátu. Pôvodní obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, v obci sa nachádzali vinohrady.

pamiatky, významné lokality, osobnosti

Ruiny gotického hradu Tematín, veľkomoravská archeologická lokalita (zvyšky hradiska), archeologická lokalita z doby železnej (najväčší hromadný nález železných sekerovitých hrivien na území Slovenska. Barokový kašieľ s parkom a kaplnkou, archeologická lokalita dokladujúca trvalé osídlenie od praveku.

6.2.2. **Vybrané syntetické hodnoty sídla**

6.2.2.1. ***Pôvodnosť a miera jej narušenia***

- ***prejavy pôvodnosti***

  * *pôdorys sídla:*

    V pôdoryse sídla je najzachovalejší kaštieľ s parkom a s nástupmi ku kaštieľu.

  * *zástavba:*

    Sú čitateľné fragmenty pôvodnej ľudovej architektúry so zachovanými exteriérovými zvonicami vo svahu. Doposiaľ sú prítomné pôvodné veľké sedliacke objekty s hospodárskymi objektami.

  * *obraz sídla:*

    V obraze sídla pôsobí výrazne kopec s kaštieľom, parkom a zástavbou okolo. V priestore ťažiska sídla pôsobí veľké merítko pôvodných sedliackych domov.

- ***miera narušenia pôvodnosti***

Je daná značnou devastáciou pôvodných architektúr okrem kaštieľa, výstavbou nových hospodárskych objektov (napr. Coca-Cola) a vysokým podielom nových stavieb až nových ulíc v okrajových polohách.

6.2.2.2. ***Znaky pôvodnosti***

Veľké merítko poľnohospodárskych objektov, kaštieľ s parkom a ľudová architektúra v rozptyle, exteriérové pivnice.

- ***miera narušenia znaku***

Zásah novej architektúry je podstatný, nie je predpoklad obnovenia pôvodného charakteru obce okrem kaštieľa s parkom a príľahlou zástavbou. Pôvodne sedliacke domy sú opustené a rozpadajú sa.

6.2.2.3. ***Funkčný charakter***

Obytná dedina, čiastočne poľnohospodársko-priemyselný charakter. Veľmi čitateľný je vplyv dopravy s využitím pre výrobu a sklady.

6.2.2.4. ***Spoločenský prejav***

V obci je čitateľný pôvodný spoločenský prejav veľkých vlastníkov pôdy. Dominuje spoločensko-kultúrny charakter kaštieľa. Čitateľný je podiel súkromných podnikateľov na oživení spoločenského života obce.

6.2.2.5. ***Kompozičné ťažisko, kompozičný princíp***

Je to jednoznačne kaštieľ s nástupným priestorom do kaštieľa, kde sú sústredené najvýznamnejšie objekty obce. Osídlenie je komponované na os hlavnej komunikácie. Uuzlový bod je umiestnený v ťažisku kompozície.

6.2.3. **Potenciál**

Základným potenciálom je rozhodne samotná komunikácia s využiteľnými priestormi pôvodných veľkých sedliackych domov vo väzbe na nástupný priestor kaštieľa. V súvislosti s výstavbou diaľnice sa uvažuje v priestore obce prepojením ne dnešnú hradskú. Spomenutý dopravný uzol spolu s nástupnou polohou rekreačných oblastí v Považskom Inovci a v nive Váhu vytvára z Lúky vysoko atraktívne prostredie nadregionálneho významu.

6.3. Východiská pre definovanie zásad rozvoja sídla z hľadiska KHST.

6.3.1. **Princípy a ciele**

- *Principiálnym východiskom* je predstava - vízia - obnoviť a ďalej rozvíjať prostredie, v ktorom ľudia žijú, na základe rešpektovania kultúrnej a spoločenskej kontinuity.

Prvoradou požiadavkou KHST vo vzťahu k sídlu je maximálne poľudštenie sídla a vytvorenie resp. obnovenie normálnych medziľudských vzťahov v konkrétnom prostredí na základe kultúrnej a spoločenskej identifikácie a motivácie ho chrániť a rozvíjať.

- *Na tomto princípe konkretizujeme strategický cieľ.*

Na základe doterajšieho vývoja sídla vrátane jeho katastrálneho územia v rámci čitateľného etnokultúrneho nodálneho územného celku zachovať, obnoviť a rozvíjať tie javy a hodnoty, ktoré dávajú sídlu a jednotlivým jeho častiam *neopakovateľný svojráz - pôvodnú resp. novú identitu* a najmä tie výnimočné vlastnosti, ktoré zvýšia jeho príťažlivosť sídla.

Vychádzajúc z charakteru sídla a jeho vývoja ide o budovanie určitého typu obce s

* vlastným funkčným a spoločenským charakterom
* originálnou zástavbou a architektúrou
* autentickým okolím a prírodným prostredím
* vysokou mierou participácie obyvateľov na živote a rozvoji obce na základe lokálnej a regionálnej identifikácie.

6.3.2. **Komponenty rovoja sídla - štrukturálne prvky pre definovanie zásad rozvoja**:

* jednotlivé formy a druhy pracovných činností a spoločenského postavenia vrátane prírodnej podmienenosti a spôsobu exploatácie prírodného bohatstva
* logika vývoja pôdorysu sídla, jeho charakteristických prostredí a kompozično-priestorové vzťahy ťažiskových priestorov
* úloha a forma dominanty ako miesta kultúrneho a spoločenského stretávania
* spoločenské trasy, pohyb v sídle a mimo neho
* miesto stretávania, zásobovanie vodou

6.3.3. **Znaky uvedených komponentov**

- pôvodný typ sídla a pôvodný typ zástavby
- umiestnenie domu voči verejným-spoločenským priestorom do ulice, návsi (priečelie a komunikácia s okolím)
- druh, miesto, význam a vývin centier a dominánt
- charakter komunikácií
- pôvodne studne, dnes spoločenský kontakt

6.4. Hlavné zásady vyplývajúce z princípov KHST v rámci integrácie urbanistických a ekologických prístupov pri dotváraní sídiel a zón v procese územného rozvoja:

6.4.1. **Z princípu kultúrnej a historickej kontinuity, identity a autentičnosti (krajina, sídlo, človek organizácia) vyplývajú zásady:**

- podporovať a rozvíjať pôvodnú logiku rozvoja sídla pri rešpektovaní prírodného prostredia a charakteru krajiny
- rozvíjať spoločenský a kultúrny charakter sídla najmä priestory vo väzbe na areál kaštieľa
- na území sídla zároveň obnoviť a vhodne využívať radové fragmenty pôvodnej zástavby podporujúce špecifický charakter sídla

6.4.2. **Z princípu rešpektovania krajinno-ekologických podmienok (ochrana, obnova, regenerácia) vyplývajú zásady:**

- pri rozvoji sídla rešpektovať charakteristické prírodné dominanty a vizuálne vnímanie krajinných útvarov
- rešpektovať a obnovovať charakteristický ráz krajiny, jednotlivých prírodných prostredí a kultúrnej krajiny
- zachovať pôvodný klimaticko-funkčný charakter

6.4.3. **Z princípu rešpektovať už sformované etnokultúrne a hospodársko sociálne nodálne regióny s prírodzenými jadrami, ich vzájomné väzby, trendy vývoja a potenciál ako i vzájomné komunikačné prepojenie vyplýva zásada:**

- budovať vnútroregionálne a medziregionálne vzťahy najmä vzájomné komunikačné väzby vo vzťahu k Modrovke a celej doline Modrová ako aj ku kultúrno-historickej dominante celého katastra - hradu Tematín.

6.4.4. **Z princípu uplatňovania rovnocennosti životných podmienok a princípu individuálnej, spoločenskej a kultúrnej identifikácie vyplýva zásada**

- vytvárať vhodné kultúrne, spoločenské a sociálne zázemie vyššieho štandardu pre obyvateľov obce, ale aj pre obce najbližšieho okolia ako potenciál cestovného ruchu

6.4.5. **Z princípu participácie a samosprávy vyplývajú zásady:**

- rozvojové zámery vyplývajúce z potenciálu charakteru sídla je potrebné zosúladiť s koncepciou TUR
- vzhľadom k tomu, že je možné uvažovať s potenciálne významnými zmenami v rozvoji sídla je nevyhnutná participácia občanov.

6.4.6. **Z princípu uplatňovania ideového, kultúrneho a spoločenského významu, rešpektovania jedinečnosti a autenticity vyplýva zásada:**

- Pri budovaní novej identity vyplývajúc z kultúrno-spoločenského potenciálu obce podporovať nové formy podnikateľských aktivít hlavne v oblasti cestovného ruchu bez narušenia jedinečnosti hmotovej štruktúry sídla.

7. POŽIADAVKY Z HĽADISKA OCHRANY KULTÚRNYCH PAMIATOK, OBRANY ŠTÁTU, HYGIENY,CO

Podľa Súpisu pamiatok na Slovensku (vydané Obzor Bratislava 1968) je obec z hľadiska pamiatkových hodnôt charakterizovaná nasledovne:

Potočná radová dedina, ďalším rastom začína sa meniť na hromadnú. **Kaštieľ** na vŕšku nad obcou, barokový, postavený r.1674 na spôsob renes. pevnostného kaštieľa so štyrmi nárožnými vežami. V 2.polovici 18. storočia barokizovaný a zastrešený vysokou manzardovou strechou. Dvojpodlažná bloková pozdĺžna budova akcentovaná nárožnými vežami. Dispozícia interiérov renesančná. Miestnosti zaklenuté hrebienkovými lunetovými klenbami sú situované okolo predsiene. Hlavná sála orientovaná k čelnej fasáde balkónom s barok. mrežou.

V parku kaštieľa baroková **kaplnka sv. Márie Magdalény**, upravená koncom 18. storočia zo staršej hospodárskej budovy.

Z hľadiska obrany štátu, hygieny, CO neboli vznesené žiadne mimoriadne požiadavky oproti štandardnému riešeniu. Pokiaľ by sa tieto vyskytli počas spracovávania ÚPD (napr. vo vyjadrení kompetentných orgánov), je možné ich po exaktnej formulácii zapracovať do dokumentácie.

8. POŽIADAVKY Z HĽADISKA STAROSTLIVOSTI O ZÁKLADNÉ ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

a/ Z posúdenia ekologickej kvality priestorovej štruktúry katastrálneho územia obce vyplynulo, že ju možno zaradiť medzi obce s priaznivou ekologickou kvalitou. Rovnako aj oddelené

posúdenie intravilánu a extravilánu obce preukázalo, že Lúka patrí v rámci okresu Trenčín medzi obce s priaznivou ekologickou kvalitou štruktúry intravilánu aj extravilánu.

b/ Pre zachovanie ekologickej stability územia, boli v rámci ÚSES vyčlenené prvky, zaslu-hujúce mimoriadnu pozornosť a ochranu:

nadregionálne biocentrum: Tematínske vrchy-Kňaží vrch-Javorníček. Leží tu časť ka-tastrálneho územia. Biocentrum sa vyznačuje významnými lokalitami z botanického hľadiska. Po-trebné zabezpečenie ochrany prírody je vysvetlené nižšie v texte.

c/ V katastrálnom území sa podľa zákona NR SR č.287/1994 o ochrane prírody a krajiny nachádzajú tri chránené územia Prírodná rezervácia Tematínske vrchy, Prírodná rezervácia Kňaží vrch a Prírodná rezervácia Javorníček.

PR Tematínske vrchy majú rozlohu 59,67 ha a z dôvodov ochrany xerotermnej flóry, pre-alpínskej vegetácie, teplomilných živočíšnych druhov (hmyz, plazy) a dubín s dubom plstnatým boli za chránené územie vyhlásené v roku 1976. Toto chránené územie je pre zachovalý ráz vegetácie prechádzajúcej z teplo a suchomilnej do vegetácie horskej západokarpatskej, ako aj výskytu chránených rastlín a vzácnych druhov živočíchov navrhnuté vyhlásiť ako Chránenú krajinnú oblasť s vyšším stupňom ochrany.

PR Kňaží vrch má rozlohu 156,94 ha a z dôvodov ochrany pôvodných lesných spoločens-tiev duba plstnatého a teplomilných druhov hmyzu bol za chránený vyhlásený v roku 1988.

PR Javorníček má rozlohu 15,06 ha a z dôvodov ochrany lesných spoločenstiev, západo-karpatskej flóry, xerotermných druhov, bezstavovcov a vzácnych druhov vtákov bol vyhlásený v roku 1982.

Vo všetkých troch prírodných rezerváciách platí piaty stupeň ochrany, v ochranných pásmach štvrtý stupeň ochrany, podľa ktorého sa v území zakazuje:

- zasahovať do lesných porastov, rúbať stromy, poškodzovať vegetačný a pôdny kryt
- meniť tvar reliéfu, rozorávať a premiestňovať pôdu, vykonávať geologické práce a banskú činnosť
- pásť a preháňať stáda hospodársky významných druhov zvierat
- meniť prirodzený stav vodných tokov a vodných plôch
- loviť zver a ryby, zriaďovať soľníky a kŕmidlá pre zver
- vnášať domáce zvieratá a nepôvodné druhy rastlín a živočíchov
- budovať a rozširovať objekty a zariadenia, ak neslúžia potrebám ochrany prírody
- budovať chatové osady, športové a rekreačné zariadenia
- osádzať tabule a znaky, ak neslúžia na ochranu prírody
- znečisťovať územie odpadkami a skladovať odpad
- používať chemické prostriedky a hnojivá
- vchádzať a stáť dopravnými prostriedkami s výnimkou tých, ktoré slúžia potrebám ochrany prírody
- činkovať a uskutočňovať vyhliadkové a cvičné nízke lety
- pohybovať sa mimo označených miest a trás
- zakladať oheň, fajčiť, táboriť, stanovať, vykonávať športovú a rekreačnú činnosť okrem pešej turistiky po náučných a turistických chodníkoch, horolezectva a skialpinizmu na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody
- rušiť pokoj a ticho
- zber rastlín, nerastov a skamenelín
- umiestňovať zariadenia na obranu a bezpečnosť štátu s výnimkou ochrany štátnych hraníc

V rámci územného plánu je potrebné zabezpečiť ochranu týchto, z hľadiska trvalo udržateľného života významných, území a navrhnúť regulatívy, ktoré znemožnia ich ďalšiu devastáciu.

Zvýšenie kvality životného prostredia v k.ú.obce je potrebné zabezpečiť :

- vylúčením závadnej výroby z obce / laminátovňa /
- zmenou systému vykurovania
- realizáciou kanalizácie a ČOV
- realizáciou bariérovej a ochrannej zelene okolo zastavaného územia obce

9. POŽIADAVKY PRE ROZVOJ VYBRANÝCH ČASTÍ ÚZEMIA

Na základe prieskumov , analýzy územia je potrebné vypracovať urbanistický detail celého zastavaného územia obce v mierke 1: 2000, ktorý bude slúžiť aj pre program obnovy dediny a revitalizáciu územia, menej náročnú investičnú činnosť ako napr. úprava verejných priestorov, rekonštrukcia objektov, zazelenenie obce, úprava koryta potoka,.....

10. POŽIADAVKY PRE VYPRACOVANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Územný plán obce je nástrojom na riadenie jej rozvoja. Rozumnou pozemkovou politikou, spojenou so spoluprácou a stimuláciou podnikateľov a investorov, je možné zastaviť úpadok obce a vytvoriť rámcové podmienky pre jej rozvoj. Zároveň s tým je potrebné realizovať obnovu obce. Je to dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje podporu obyvateľov a flexibilný prístup predstaviteľov obce. Preto je potrebné vypracovať takú územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá tomuto procesu bude napomáhať. *Územný plán bude obsahovať* :

- textovú časť v zmysle osnovy práce/ príloha k zmluve o dielo /
- grafickú časť v M 1:10 000
    - komplexný urbanistický návrh
    - dopravné a prepravné vzťahy
    - technická infraštruktúra
    - vyhodnotenie požiadaviek na záber ppf a lpf
- miestny územný systém ekologickej stability
- širšie vzťahy v M 1: 25 000
- návrh regulatívov územného rozvoja
- urbanistický detail obce v M 1: 2000
- schémy a námety na obnovu obce v rámci textovej časti

- ***Na spracovaní územno-hospodárskych zásad sa podieľali:***

- hlavní spracovatelia zásad
  - ***Ing. Viktor Nižňanský***
  - ***Ing.arch. Bohuslav Pernecký***
- ekonómia, demografia, analýza problémov, syntéza a návrh riešení
  - ***Ing. Viktor Nižňanský***
- urbanizmus, architektúra, stavebnotechnická analýza:
  - ***Ing. arch. Bohuslav Pernecký***
  - ***Ing.arch. Marianna Bogyová***
  - ***Ing.arch. Anna Pernecká***
- kultúrno-historická a spoločenská topografia
  - ***Akad.mal. Marián Minarovič***
  - ***Ing.arch. Vladimír Kokolevský***
  - ***Ing.arch. Štefan Kundrát***
- životné prostredie, ekológia
  - ***Pavlína Mišíková***
-